

LO TEATRO CATALÁ

ANUNCIS
Y RECLAMS
à preus
CONVENCIONALS

PERIODICH SETMANAL INDEPENDENT

DE LITERATURA. ART, NOTICIAS Y ANUNCIS,

Destinat principament á fomentar o progrés é interessos de Teatro de Cataunya

Director: D. Joan Brú Sanclement

REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ
carrer Aribua
93, 3.er, 1.^a

PREUS PER SUSCRIPCIÓ

En Barcelona. . . 1.00 pesseta trimestre.
Fora. . . 1.50 » »
Artistas estranjers, 25 pessetas l' any.

ULTRAMAR

Semestre. 7 pessetas
Un any. . 12 »

PREUS DE CADA NÚMERO

Número corrent. . . 10 céntims
Id. atrassat. . . 15 »

Societats recreativas

Poca importancia tenian antigament las que existian en nostra capital, porque eran pocas en número, contaban ab escás número de socis y disposaban de locals sumament reduhits y modestos; per quinas circunstancias sols se veyan freqüentadas las funciones teatrals que celebraban, per las familias y parents dels aficionats que estaban encarregats dels papers de la comedia ó dels sainetes que posaban en escena.

El puñal del godo y La calentura, entre las obras sérias, y *En Saldoni y la Margarida* ó *El payo de centinela* entre las de género festiu, eran lo recurs de la major part dels joves que feyan tals funciones, y no fa encara 30 anys no hi havia aficionat que no recités ab énfassis aquells versos

«¡Qué tormenta nos amaga!
¡Qué noche, válgame el cielo!
¡Si está llovisnando hiel!
¡Y esta lumbre se me apaga!»

ab que comensa la inspirada composició del popular Zorrilla, ó no sápiqués lo pape r de *Cachumeno* que figura en lo según dels sainetes que hem citat.

Pero com ningú concedia á ditas funcions altre alcans que la idea d' aplaudir al fill, al nebot ó al fillol, ó de riurer ab las agudesas y las gracias casi infantils dels mateixos, la existencia de tals reunions no passaba d' aquí.

Lo temps ha modificat paulatinament lo modo de ser de semblants llochs particulars de recreo, porque avuy lo jovent, freqüentant més qu' avans los teatros públichs, cobrant molta afició á la lectura de crescut número de periódichs y entussiasta per las comedias catalanas,

al mateix temps que dotat del modern instint de associació, ha fundat y funda cada dia locals espayosos y adequats, en los que no hi falta lo corresponent escenari y la sala d' espectacles pera donarnhi alguns ab freqüencia, que poden y deuen meréixer fixar la atenció.

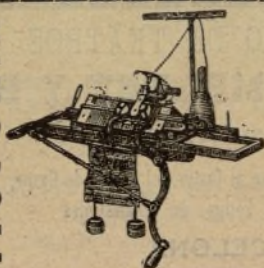
Per aixó, nosaltres várem fer cas de tal fet desde 'ls primers días que vejé la llum Lo TEATRO CATALÁ, dedicant una secció especial á ressenyar las representacions que 's donan en las societats; y havem observat que nostre modo d' obrar ha estat potsé ben vist per la premsa diaria, que aixis com avans sols parlaba dels teatros públichs, avuy no 's desdenyen alguns dels seus periódichs, d' ocuparse de funciones de societats de aficionats.

Y la importancia d' aqueixas funciones ha arribat á un punt, que ja 's ha donat lo cas de publicarse un setmanari que, secundant nostras ideas, estará dedicat principalment al foment y progrés de las societats recreativas.

Aquestas per sa part comprenen la conveniencia de véurer que contan ab defensors entre 'l periodisme, com ho proba la pressa que moltsas se prenen en donarnos compte de las funciones que projectan, altrás per convidarnos als espectacles y bon número volent la suscripció, no sols com á corporació oficialment, sino per determinat número de socis que veuen ab plaher nostra conducta.

No descuidarem, per consegüent, de estar al corrent de tot quant considerem interessant per las Societats de recreo existents ó que s' estableixin, ja que avuy revesteix aquest assumpto un interés públich y ja que ho mereix la justa y lógica consideració qu' hem de tenirlos, obligats, quant no hi estéssim per aquet motiu, per la acceptació que en tan distingidas reunions ha tingut desde un principi y tè en major grau de día en día, Lo TEATRO CATALÁ.—P. DE R.

VICTORIA

¡VICTORIA!

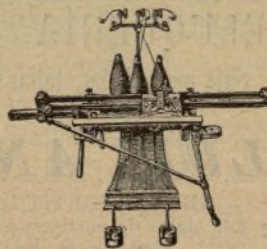
Es la máquina mes perfeccionada y la que proporciona la millor manera de guanyarse la vida á casa.

S' hi fan mitjas, calcetins, camisetas, y demás géneros de punt. Preus reduhits y ensenyansa gratis.

Pera tota classe de datos, dirijirse al operari constructor

N. AGUSTI MANYOSA

Archs de Junqueras, 4, 1.er

CONCORDIA

REVISTA D' ESPECTACLES

LICEO.—*Tannhäuser*.

Estant lo colisseu plé de gom a gom, va inaugurarse dissapte lo primer teatro lirich de Barcelona, en qualnit aparegué enguinaldat per lo bò y millor de nostras femeninas bellesas, lluhint elegantissimas *toilettes* y convertint la sala d' espectacles en un immens ramell d' escullidas flors que voltaban com envellutats papellons los negres fracs de l' alta goma barcelonina.

La ópera escullida va ser *Tannhäuser* de Wagner, que haviam sentit ja una altra temporada en lo mateix colisseu. No es aquesta ocasió de fer un judici de la obra, puig ni jo 'm considero ab forsas suficients per ferlo, ni ho crech oportú: basta dir que Wagner, al igual que los grans genis, no tè en sas concepcions res que pugui considerarse com a bó ó dolent: tot es grandios y admirable, y en *Tannhäuser* com en sas demés obras, s' hi trovan páginas sublimes que per si solas [inmortalisan un nom y consagran un geni.

Respecte á la interpretació particular, debem comensar per lo barítono Sr. Ughetto. *A tont seigneur, tont honneur*. Va ser l' héroe de la nit, imposantse del primer moment al públich, y despenyá la part de Wolfram que li estava encomenada, d' una manera acabadissima. Encara que la seva veu no tè la frescura y brillantés de certas *golas* privilegiadas y fluixejí un poch en las notas agudas, la manera atildada de dir, lo fraseig intencionat y just ab que accentúa los conceptes musicals, y la esmeradissima escola francesa ab que emiteix la veu, son condicions mes que suficients pera fer olvidar aquellas petites deficiencias. Lo públich, reservat com sempre, va comensar á compèndrer de bui 's tractaba despres d' aquell precios *audante* que precedeix al *septimino* y que en lo bosch de Watburgo dirigeix al cavaller Tannhäuser, invitantlo á pèndrer part en lo torneig poétich que déu tenir lloch en casa de Landgrave. Las notas del certamen en lo segon acte, cantant l' amor ideal que com cretallina fonteta apaga y calma 'ls ardors d' un cor apassionat, van ser ditas d' un modo magistral, com ho demostraren los murmullos de satisfacció continguts que van sentirse en lo públich. Pero allà ahont va ressonar l' aplauso de la nit, vá ser al finalisar la romança «Astro che in ciel incatator», que en lo tercer acte entoná á la estrella vespertina. Aquella tendra melodia que surjeix pura, tranquila é inspirada com pera reposar lo fatigament ab sa senzilla placidés, va ser lo pessá de la nit, y lo Sr. Ughetto va cantarla ab un portament de veu y una delicadesa de dicció com pocas vegadas haviam sentit.

La Sra. Arkel, encarregada dels papers de Venus y Isabella, va estar molt bé tota la nit, encara que 'l públich no va dirigirli ni un aplauso, que estem segurs no li escatimarán en succesivas representacions. Las pessas que va cantar mellor van ser lo duo ab lo tenor en lo primer acte (Venus) y la plegaria del últim acte (Isabella); aquesta ulsobre tot.

Lo Sr. Grani qu' interpretaba lo protagonista, estigué desgraciat en lo desempenyo de dit paper.

Creyem que aquesta ópera no es pera ell y en altrase realsarà als ulls del públich. Lo baix De Grazia, en la part de Landgrave va portarse discretament.

L' orquesta y 'l mestre Goula molt bé, per mes que en la *overtura* vam trovarhi á faltar aquella valentia y grandiositat ab que la vam sentir fa poch á la Societat de Concerts de Madrit. Lo coro d' homes molt fluix y dolent; pero en cambi lo de donas.... pitjor.

Vaji l' un per l' altre.—BEN.

TEATRO DEL CIRCO.—Durant la passada setmana s' hi han representat las obras següents del repertori madrileny, *La Diva*, en la que fôu molt ben rebuda del públich la primera tiple Sra. Vidaurreta, aixís com la Sra. Martorell y 'ls senyors Mula, Posac, Ramos y Palarea. *Las tentaciones de San Antonio*, en la que la Sra. Vidaurreta y 'l tenor cómic Sr. Mula tenen que repetir cada vetpre lo duo de la finestra, alcansant un regular conjunt, gracias á la vis cómica de la Sra. Perucho y companys senyors Posac, Ramos, Carbonell y Palarea.

No meresqué tant acabat conjunt *Niña Pancha*, una de las mes bonicas pessas qu' ara s' estilan, de fresca y juguetona música. En ella la Sra. Vidaurreta estigué massa fina en la interpretació d' un dels tres tipos. Lo Sr. Cebrián bè. La que ha obtingut un éxit mes franch ha sigut la graciosa sarsuela de costums *Los Alojados*, degut á la gracia dels senyors Mula, Posac, Palarea y Ramos. *Los Lobos*, es una obra pesada en lo vers y en la música, en la qual no hi sobressurt ningú. *El golpe de gracia* es una pessá per l' estil de *Toros de punta*, que fa riurer al públich, 'sent aquet lo millor elogi que podem fer á sos intérpretes. *1 comici tronati* es obra que no deuría posarse en aquet teatro. Hi fóren aplaudits la Sra. Vidaurreta y 'ls Srs. Mula, Ramos, Posac, Palarea, Carbonell y Peralta. En totas ellas s' hi vegé la segura y experta direcció del mestre Bosch.

Lo públich correspon ab sa assistencia, als esforços de la empresa y dels artistes y avuy se pot ben assegurar que aquell bonich teatro ha recobrat per complert la importancia que de dret li corresponia y que tingué fá alguns anys.—F. J. G.

NOVETATS.—L' estreno del melodrama en 5 actes *La payesa del Montseny* fet la nit del darrer dimecres, obtingué un éxit complert. Forma lo teixit de la obra un assassinat, del que surt condemnat un innocent ab la pena de cadena perpétua. Lo autor del crim gosa de totas las ventatjas que son delictes li proporciona; pero aixó es durant un curt espay de temps, puig que, convensuts de la ignocencia del acusat tots los seus amichs y fins la filla y familia de la víctima no paran sas investigacions fins á obtenir la evidencia de qui es lo verdader culpable, procurant al mateix temps proporcionar medis pera [que lo condemnat á presiri s' escapi de Ceuta, lloch de sa reclusió. La obra acaba descubrintse qui fou lo criminal, qu' es entregat á la acció de la justicia, y obtenint la ignocencia lo premi de son sufriment, consistint aquesta recompensa en lo matrimoni que efectúa ab la filla del assassinat per la que sentia noble y desinteressat amor y era ab igual tendresa correspost.

PELUQUERÍA ARTÍSTICA

Saló per' afeitar, tallar y rissar lo cabell,

DE

LLUIS ANGLADA

GRAN ASSORTIT DE PERRUCAS

y tota classe de postissos per' artistas de teatro

Boters, 8, entressuelo

CONSTRUCCIÓN DE TEATROS

SERVEY COMPLERT Y BO

pera guardarropias

Per informes y detalls, dirijirse al fuster del carrer de Caspe, 75,
al costat de la botiga de comestibles

BARCELONA

Aquesta obra, del conegut autor D. Alfred Moreno Gil, es de lo millor que s' acostuma á véurer en aquest género de produccions.

La direcció de la obra, ab tot y oferir algunas dificultats lo posaria ab propietat en escena, fou acertada, y la execució per part dels actors no deixá res que desitjar, distingintse en ella notablement la Sra. Mena y los Srs. Tutau y Esteve.

No obstant lo dit anteriorment, si s' escursessin algunas escenas dels actes segon y quart, la obra guanyaria algun tant en interès, puig que en ellas se troba excés de diálech que podria ben bé suprimir-se.

La empresa ha volgut presentar lo nou estreno fent algun dispendi, y á tal efecte s' han estrenat també decoracions degudas al pinzell del Srs. Urgellés y Chia.

La decoració del acte primer es la del Sr. Urgellés, y ella produheix excelent efecte. Representa lo pati d' una fàbrica ab dos grans finestrals al fondo, veyentse móurer detrás dels vidres lo corretjam, per figurar que está la fàbrica en funció.

La del senyor Chia (nova) es la del quart quadro del acte tercer, y figura la costa en nit fosca y de forta tempestat. Produheix molt efecte, havent estat aplaudida desde 'l primer instant per son bon cop de vista, y sent mellor apreciada durant lo curs del acte en que la continua claror dels llamps va permétre apreciar bastant alguns detalls.

Aqueixas decoracions en conjunt están ben entesas de composició y perspectiva, si bé es afectada de color la segona, á fi de produhir tot l' efecte de la escena principal que passa de nit, á lo qual contribuheix també la música que 's toca al final quant passa la barca pe 'l fondo.

Reasumint: *La payesa del Montseny* pot calificar-se com un bon espectacle.—B. S.

EDEN-CONCERT.—Assistirem á dit local lo divendres próxim passat, y en ell hi vejérem una notable companyia de sarsuela.

Posaren en escena *El gorro frigio*, en la que sobresurten los senyors Planas, Ballina y López y posaren també en escena *Chateau Margaux*, distingintshi los senyors Planas y López, y molt especialment la Sra. Maria Molgosa, que estigué acertadíssima, obtenint una ovació que li valgué la repetició de l' aria. També atrau molt una equilibrista, nomenada Mlle. Dicka, ab sos treballs executats snperlativament.

Además agrada molt una cantanta francesa, madame Pacra, que es una notabilitat en lo seu género.—R.

Suspirs

Son imán los anys que venen,
y 'ls passats son huracá:
los que venen nos atreuen.
nos empenyan los passats.

Quant vaig sol, vaig molt depressa
y 'l camí trobo molt llarch;
vaig ab tu, camino ab calma
y 'l camí s' acaba aviat.

Quant la flor pert lo perfum
ja no 'l torna á recobrar:
quant lo cor pert la puresa
tampoch la recobra may.

L' ivern á l' arbre despulla
de sas fullas y sas flors:
tu ets per mi l' ivern, Conxita,
puig m' has despullat lo cor.

CELESTÍ TORRENTS Y CASALS.

Nostra música

Fa molts anys que tant lliterats com músichs descuteixen la possibilitat de crear l' escola lírica nacional, ja que sobrats elements—diuen los primers— tenim pera crearla, sens pensar que lo punt més culminant que allavors deixaban en l' aire— com ara ho fa nostre músich—es véurer si real y efectivament existeixen prou caudals pera fer sortir robusta y sana la nostra tan suspirada escola lírica nacional. Y pera fer aixó, necessari es nos posem d' acord per sapiguer qu' és y que volém dir quant dihem música espanyola.

Lo mestre Pedrell ab molt de cuidado —no vull dir desdeny—sols apunta qu' es fácil la creació de la ópera espanyola apoyantse aquesta en la idea que com á lema posa á la cabecera de son treball del P. Anton Eximeno: *Sobre la base del canto nacional debia construir cada pueblo su sistema.* Y aquesta idea ó, parlant musicalment, aquest tema, lo mestre Pedrell, no l' amplia, no 'l desarrolla com y de la manera que éll pot y sab ferho. Fa sols que 'ls violins primers inicihin lo cant que sembla tó que ésser la base de son treball, y quant un espera entrar de plé en la qüestió, deixa lo mestre que la imaginació del lector corri sola per 'l camp de 'ls duptes y de las divagacions. Perque altra cosa no es fer lo que fá ab las citas del P. Arteaga y ab las indicacions de la Carta-dedicatoria de Alceste al Gran Duque de Toscana, confóndrer las causas ab los efectos; exposar de la manera que té que ferse la música,—referintse aquesta quasi sempre á Alemania—sens indicar d' una manera clara, precisa, d' ahont hem de tréurer las notas características, típicas de nostra nacionalitat, que demostrin ellas sens cap classe de dupte y de una manera fehacient, las ratllas generals de nostra personalitat espanyola.

Perque ¿será música espanyola —referimnos á la ópera—aquella que com *Los Amantes de Teruel*, son autor sigui espanyol? ¿Será prou pera imprimir espanyolisme, que l' acció del drama passi á

(*) Aquest article formarà part del folleto que en vista del de D. Felip Pedrell titolat *Por nuestra música*, publicará aviat nostre colaborador Armando de la Florida.

ARXIU LIRICH-DRAMÀTICH

DE

BONNIN GERMANS

COPISTERIA DE VERS Y MÚSICA

Se serveix per tot Espanya á preus baratos

Carrer de Vidre, 2. quart. Barcelona.

Despatx cada dia, fins á las 10 del vespre.

Polvo de jabon perfumado

PARA AFEITAR

FÁBRICA

DE RAMON PUIG Y HUMBERT

Calle del Sauco, n.º 1. CANET DE MAR

Paquetes de peso 400 gramos á 1 peseta cada uno y al por mayor 25 por ciento de bonificación.

Espanya, y á Espanya hajan nascut los personatjes que la desarrowan? ¿Bastará per' ésser ópera espanyola, que 'l libretto en espanyol—castellà—estigui escrit? Nò, de cap modo. Aixó ben clà y terminant ho diu lo mestre Pedrell copiant lo del senyor Ixart. Y encara hi anyadeix que no bastará pera ser espanyola l' ópera, la intercalació en las obras d' *alguns cants* populars, encar que l' ajudin la indumentaria per donarli lo tó general de la época y —anyadim nosaltres—encara que l' ajudin la pintura, manifestantnos en tot son esplendor l' estat del art arquitectònic. Pero després vé—segueix copiant lo mestre Pedrell—la afirmativa del senyor Ixart, ab la qual estem conformes. ¿Cóm no ho hem d' estar si aixó ha sigut sempre nostre caball de batalla! Y com que 'ls punts del senyor Ixart nos tenen que servir d' apoyo pera nostre plan, volem tindre lo gust de copiarlos textualment. La traducció los desvirtuaria. «Que el germen esencial y real de un teatro lírico que pueda llamarse propio de una nación que forma en realidad escuela distinta, inconfundible con ninguna otra, está, en sentir del crítico, donde se halla todo lo propio: en una tradición constante y de abolengo; en el carácter persistente y general de todas las manifestaciones artísticas homogéneas en el uso de determinadas formas (párin atenció suma en aquest extrem del senyor Ixart; nosaltres ho subratllem), natives adecuadas al génio de la raza, á su temperamento, á sus costumbres por una fuerza fatal, incósciente; en la expresión de los afectos con iguales condiciones; en la serie de estudios y obras que cuidaron de desarrollar, sin desviarlos, (tornem á subratllar) *tales elementos*.» De tot aixó ne diu lo reputadíssim crítich *arte propio, escuela de una nación*. Y no s' equivoca: aquí está 'l *quid*.

Lo teòrich diu que la música *verdaderament nacional* serà aquella que 'ns manifesti l' ús de determinadas formas natives, adequadas al geni de la rassa, á son temperament, á sas costums per una forsa fatal incóscient, y lo músich, que en aquet cas es lo mestre Pedrell, no 'ns diu, ni la més petita indicació 'ns fa, de quina es la música de dintre Espanya que elements tingui pera que ells puguin donar de son estudi rahó sobrada pera fer, pera presentar al públich, per medi de notas del pentagrama, lo geni de la rassa espanyola, las ratllas que integran son temperament y que manifestin los actes exteriors de sas costums. Aixó, aquet olvit del mestre Pedrell ¿no es resultat de lo poch que ha pensat respecte 'ls elements indispensables, essencials, imprescindibles pera la creació de la escola *canto en la voz de nuestra música*? En nostre concepte no es olvit ni poch pensar: es sols falta de franquesa, es pòr de posar lo respectable de son nom al servey d' una causa determinada; es falta, sols es falta de patriotisme; es no volguer, posant la veritat científica en son lloch, dir en lletras de motllo:—No es possible la creació de la ópera espanyola tal y com vosaltres enteneu lo espanyolisme. Lo únich que á Espanya es factible, es la creació de l' ópera *catolana*.—Aixó es la resultant dels extrems del senyor Ixart; aixó sens dupte—n' estem segurs,—volia li diguéssin lo ilustrat literat català.

Mes lo mestre Pedrell no ho ha fet, y si ho ha fet ha sigut tant sols per no dir:—Deixo en blanch la part mes principal de mon llibre; deixo en l' aire lo

que jo entench qu'és la música nacional espanyola. —De tal manera, que al referirse á música popular (aquella que 'ns té que servir pera manifestar nostras costums), no diu si es la *Sola aragonesa*, la *Munyeira* ó 'l *Contrapàs*: emplea solas tres páginas de son folleto, passant per sobre la fixació de quina es la música popular de que ell parla, com se passa la mà per sobre un escardot. Pero nosaltres, que com lo mestre Pedrell, hem passat los florits anys de nostra juventut coleccionant los cants populars de *tota Espanya*, entenem que 's refereix á los de Andalucía, que veritat es tenen tendencia en cantar en *mi* natural menor. Y al arribar aquí ns' ha de permetre 'l lector fer una petita digressió que la motiva una part de la nota que 'l mestre Pedrell estampa en la página 44 de son llibre. En ella lo autor de *Por nuestra Música* nos diu que 'l modo —música—árabe espanyol, correspon, entre altres al *tercer tono del canto llano*. ¿Han vist nostres lectors manera de dir que están en tó menor y per consegüent en lo tó que 's cantan las *Peteneras*? Pero ¿no ho podia ampliar fent ostentació de saber lo cant plà, dihent algún altre tó que tè per base lo *mi* natural?

Nosaltres no ho volem fèr per no pèndrerli la mà. Pero consti que podríam.

Fins aquí la digressió. Proseguirem un altre dia.

ARMANDO DE LA FLORIDA.

BELLAS ARTS

En la passada setmana, per invitació y ab obligació d' assistirhi ab barret de copa, tingué lloch la inauguració de la Exposició de quadros y esculturas originals dels pintors senyors Casas y Rusinyol y del escultor senyor Clarassó. Ab aquet motiu feren molta broma autors y convidats, llejiren poesias ridiculísant als pintors dits d' historia, menjaren castanyas y fins begueren Champagne, qu' es lo colmo del *chic parisien*. Aquesta tonteria tingué lloch en lo saló Parés. Lo pitjor es que al dia següent ho ressenyá ab gran bombo un diari de gran circulació é importancia.

Qui suscriu aquestas quatre ratllas creu que l' Art es una cosa sèria y troba altament ridicul que sas manifestacions serveixin de pretext pera bromas dignas del taller Baldufa.

Respecte del judici que 'ns mereixen las obras exposadas, ab franquesa debem dir que son menos que l' anypassat y tot just d' un valor artístich regular considerantlas com á quadros. Apart de dos retratos qu' están bé, los demés estudis (res mes que estudis) son notas justas del natural com tothom ho reconeix aixis. Ara, á que aixó siga la pintura del any 1891, permétinnos los senyors Russinyol, Casas y demés que perteneixen á lo qu' ells creuen escola, que dissentim de son parer y 'ns inclinem á créuer que los que fan sols alló, es per que no saben fer res mes.

En quant á las obras d' escultura, al igual que las de pintura, entre las presentadas enguany y las del passat no hi sabem trobar cap adelanto.

G. MORA.

CÁPSULAS MORRUOL TÓNICH RECONSTITUYENTES

DEL DOCTOR PARELLADH

compostas de Morruhol (principi actiu del oli de fetje de bacallà)

PEPTONAT DE FERRO é HIPOFOSFITOS DE CALS Y SOSA

La gran popularitat que en poch temps han lograt las Cápsulas del Dr. Parellada y l' ús constant que 'n fan los metjes, son lo millor testimoni d' aquet remey eficaç y conegut ja en tot Espanya.

LAS CÁPSULAS TÓNICH RECONSTITUYENTES

s' administran ab éxit en las clínicas de la Casa de Misericordia, Casa de Caritat y en los hospitales de Santa Creu y del Sagrat Cor, ahont han substituït ab ventatja al oli de bacallà, de tant difícil y repugnante administració.

Preu de la caps de 40 cápsulas, pessetas 2'50. Venta al engrós, farmacia d' Escribá (Fernando VII): á la menuda, en todas las farmacias

Associació Musical de Barcelona

Diuenge passat y devant de escullidissima concurrencia que omplia lo Palau de Ciencias donà lo 26 concert.

Sembla que l' objecte de la Associació fôu la presentació de la Sra. Pol de Mantserrat com à excellent pianista y molt coneixedora de la delicada música de Chopin, possehedora de la forsa que requereix la de'n Rubinstein y de la excessiva pulcritut que reclama la de Schumann y Mendelssohn.

Si aquesta idea guià à 'ls organisadors d' aquet concert, no van estar acertats en tots sos extrems.

La Sra. Pol de Montserrat es una verdadera pianista. Posseheix un perfecte mecanisme d' execució com poch li hagi que la superin; tèn seguretat per atacar los passatjes de bravura y forsa, y la abona una pulsació que li permet sense fatigarse tocar composicions tant difícils com son las que executà en lo concert de diuenge.

Totas aquestas qualitats que sols s' adquireixen per medi de un incesant estudi, li valgueren à la Sra. Pol de Montserrat s' li concedis lo primer premi de piano en la Escol. Nacional de Música y Declamació de Madrid.

Pero lo que no tèn la Sra. Pol de Montserrat es una perfecte escola de frassejar que li permeteria donar més valor, més rellén à certas melodias que l' autor ha volgut sobresurtissinde sa composició. Y això féu qu' alguna composició, treyentne molt partit com ne va tréurer, no 'ns fés l' efecte que nos havia fet altrás vegadas. Ademés vam trobarhi desconeixement dels autors que tocaba, no donant à cada hù los tochs generals que informan sa personalitat en sa part conceptiva y en sa manera de presentà 'l tema y procedir, baix las reglas de la ciencia-musical, al seu desarrollo.

Això, es cert qu' es lo mes difícil de la música, ja que porta aparellada à una execució de primera, un esperit observador y una erudició no gens vulgar.

Poch li costaria à la Sra. Pol de Montserrat afèir à sos no comuns coneixements los qu' en nostre concepte li faltan: identificarse ab la manera de ser del autor; sentir sos pensaments ab la suficient intensitat pera poderlos transmèrrer al públich ab la mateixa forma, ab lo mateix foch, ab lo mateix amor y carinyo que son autor li donà vida.

De totas maneras, debem dir que la Sra. Pol honra en gran manera à son distingit professor Sr. Arteaga, augurant à la aplaudida pianista dias de gloria si persevera en l' estudi dels autors que ja ara tant coneix.

Deixant, donchs, apart los punts de vista desde 'ls quals la hem jutjada, rebé de la concurrencia frenètics aplausos qu' en alguna vegada la obligaren à fèrnos sentir composicions que no constaban en lo programa. Una d' aquestas nos semblà era un magnífich nocturno de Chopin.

Y... Inconscientment nos ha fugit de la punta de la pluma la paraula nocturno, que 'ns ha fet memoria qu' aixís se titula la composició del Sr. Rodríguez Alcántara, que per primera vegada se feya sentir al públich.

Sabem de cert qu' dintre la Associació Musical, hi ha, per quant se presenta una composició nova, nombrada una *Comissió Classificadora* que té

qu' informar respecte 'l mèrit de la obra presentada y si aquét es suficient pera que la Associació se la fassi seva y la executi en sos concerts. La obra del Sr. Rodríguez à ha sigut presentada à la *Comissió Classificadora*, havent recaygut informe favorable de 'ls senyors que la componen, que son, à mes del citat, los senyors García Robles y Modest Vidal?

Tenim noticias que no ha sigut aixís. Lo *Nocturno* de 'n Rodríguez ha entrat à la Associació, donantlo à conèixer en sos concerts, subrepticialement; ha entrat d' amagat y per la porta falsa. Això era lo que 's deya diuenge passat en lo Palau de Ciencias després d' haver sentit la obra piramidal del mes piramidal crítich.

Està escrit pera instruments de corda, això es, per quinteto. No demanin plan, perque déu ser article de luxe per son autor; no hi es: no demanin melodia, menos una frase en qu' hi apunti la inspiració, un arranque genial de son sentiment, perque ni la una ni l' altre s' hi troban.

¡Quina cosa més desgraciada! ¡Y si està mancat de inspiració, no volem dir rés respecte sa instrumentació! Vam anar al Palau de Ciencias ab la esperança de que lo *Nocturno* en qüestio, seria la obra vindicatoria qu' arrencaria d' arrel lo petit concepte musical que de son autor molts músichs format ne tenen; que surtiria victoriós del interdicte à que l' han sotmés pe'l desbrinament real y efectiu de sas dots musicals; pero, per desgracia nostra, no ha sigut rés d' això, no ha vingut lo que esperàbam.

Ha donat un mal pas que redundarà avuy més que ahir en desprestigi del crítich de «La Renaixensa». De totas maneras, com purs cronistas hem de fer constar que fôu demanada sa repetició per un batalló d' alabardero que per allí polulaban, demostrant la major part del públich imparcial que li era indiferent una segona audició.

Esperem que la Associació Musical y en sa representació sa dignissima Junta Directiva, ferà sian cumplidas y acatadas per tots las disposicions y acords que ab caràcter executiu prengui, ja que, si això s' hagués fet, no tindriam lo sentiment avuy de dir lo que dit deixem. Si la *Comissió Classificadora* hagués vist lo *Nocturno* d' en Rodríguez, estem segurs qu' aquet hauria rebut solemníssim carpetasso. Prou.—A. de la F.

Comunicats

Sr. Director de LO TEATRO CATALA

Molt senyor men y de ma distingida consideració Ab no poca sorpresa he vist en lo seu apreciable periodich, número últim, una carta suscrita per D. Vicens Padrós, president del «Círcol Mercantil Familiar» de aquesta ciutat, en qual carta s' aludeix à ma humil persona en termes que no dech consentir de cap manera, ni puch deixar en ferm.

Lo senyor Padrós (encara que encubertament) me senyala com autor de un *suelto* que s' insertà en aqueix periodich, número 52, referent à la societat que presideix; y jo nego resoltament la meua participació y protesto d' eixa alusió injuriosa. Aborresch, com tothom, l' acte del incògnit *gacetillero*, y si be assumptes de societat nos separan, coincideixo ab lo senyor Padrós per lo que toca à la apreciació de semblant fet.

Carme, 33

Máquinas de cusir, máquinas de fer mitja

SANTASUSANA

Aparatos para pèndrer dutxas.

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas — Se ven à plassos y al comptat

Carrer del Carme, 33.—BARCELONA

Carme, 33

Lo que no comprenh es com lo senyor Padrós, de ordinari tan mesurat, s' ha deixat portar per indicacions malévolas d' algun dels seus acólits, fins al punt d' atribuirme un *suelto* de qual paternitat algun d' aquells podria tal vegada donarli notícies.

Perdono al senyor Padrós ó al inspirador de la seva carta (perque *alló* vull ferli 'l favor de suposar que no ha surtit d' ell), los *requiebros* que 'm dirijeix. Especialment la calificació de *curcubitéo* m' ha fet molta gracia, porque he comprés tot seguit que l' autor de la frasse, s' acababa de veure al mirall y conforia las figuras.

En fi, per no cansar mes la benevolencia de vosté, senyor Director, y dels apreciables lectors del seu setmanari, protestant del miserable paper que se m' ha volgut donar, sóch lo seu mes affm. y s. s. q. s. m. b.

MARIANO ESCRIBI FORTUNY.

(M. Riusech)

Sr. Director de LO TEATRO CATALÀ.

Molt Sr. meu: Li agraahiré que se serveixi dar cabuda en las planas de son acreditat y ja popular periódich, á las següents ratllas.

S' ofereix de V. att. y affm. s. s. = N. S.

En lo número 225 de «Lo Catalanista» de Sabadell, he llegit un article titulat «Tribut á en J. Narcís Roca», que, mes que tribut, es un conjunt de inexactes conceptes y de grosseries que en rés s' avenen al respecte que la memoria del finat havia de inspirar á son autor. En lo esmentat article s' atribueixen á en J. Narcís Roca, paraulas y conceptes sense solta ni volta y ben lluny de la realitat, tota vegada que 'l anónim autor del mateix veu las cosas baix un punt de vista ben diferent del que las veyia lo malaguanyat Roca. Si dit artista hagués tingut ocasió de conversar repetidas vegadas ab en J. Narcís Roca, com lo infrascrit, s' hauria pogut convèncer de que aquell no volia una Catalunya raquítica, sino que la volia gran y que en son poble s' hi desarrollessin los grans ideals dels pobles moderns. Ell si que 's condoldria de véurer que gent que 's diu catalanista s' agita ab las raquíticas ideas de si portaba creu ó anaba al cementiri neutro; y veuria una vegada mes que aquets catalanistas que aixó miran com l' autor del article, no van en lloch. Nosaltres y tots los catalanistas que pensan com pensaba 'n J. Narcís Roca, que som lo 99 per cent dels que s' adornan ab aquest adjectiu, los *comparsas*, á que aludeix lo fiamant articulista, si á algun puesto havem de portar á Catalunya será al de la Llibertat y del Progrés, nó al de la Reacció y de la Teocracia.

Los *comparsas* del enterro de 'n Narcís Roca eran de la companyia á que estava destinat á ser primer galan lo difunt que tant elogiaba l' articulista, puig d' ell son los primers Estatuts del «Foment Catalanista» en los quals s' hi descubreix que estimaba á la seva patria deu mil vegadas més que aquestos que ab las sevas ideas rancias li fan mes mal que tots los centralisadors plegats.

Pera acabar, y deixant molt pera dir, haurem de fer notar al autor de las *manifestaciones incultas*, que no en vá som á las derrerias del sigle XIX, que en tots los Estats hi há tolerancia religiosa y per fot se veuhen cada dia manifestacions com la de 'n Narcís Roca, creyent, —contra la opinió de dit senyor— que son mol cultas, com ho demostran las brillants ressenyas que 'n va fer la premsa local y 'l general respecte de tothom que al passar lo fèretre 's descubria; haventhi entre ells alguns sacerdots catòlics que no ho debian considerar miserias, sino manifestació de carinyo y respecte al difunt. Devant d' aquest exemple, ¿qui 'l fa ser mes papista que 'l Papa, senyor articulista anónim de «Lo Catalanista?»

NARCÍS SERRA.

REPERTORI DE FORA

S. Andreu de Palomar, 11 de Novembre

Sr. Director: Ja qu' he llejit en lo número últim una revista de nostre teatro y pera donar senyal de que tinch gust en desempenyar lo càrrech de corresponsal artístich que m' ha conferit vosté, permétim diga alguna cosa de la funció que va haverhi diumenje passat ab *La paz del hogar*, *El prólogo de un drama* y *Estanch, ciencia y art*.

Podria exténdrem si havia de analizar las dots de cada un dels artistes; pero crech oportú no ferho, en lo supost de que 'ls actors son ja conejuts en Barcelona en quins teatros haurán treballat segurament en distintas temporadas.

Aixó simplifica mon comés, que limito á expresar que l' éxit va ser bo en conjunt, mereixent la companyia 'ls aplausos que se li tributaren, en particular algunas, parts com las Sras. Martínez y Periu y 'ls Srs. Rousset, Garcia, Perelló y Rodríguez, que varen treballar ab carinyo fentse sevas las simpatias de la concurrencia.

A més dels referits actors, dech fer menció dels Srs. Cazorla y Periu que en sos papers sapiguieren també donar mostra de lo que valen, lo primer en las dos produccions castellanas, y 'l segón en la pessa catalana á qual éxit va contribuir.—Y.

Vilanova y Geltrú, 9 de Novembre.

Molt senyor meu: Pera ser lacónich comenso així. —Teatro Artesa: En aquest teatro, lo diumenje dia 8, á la tarde se va posar en escena la ópera en 4 actes *La Favorita*, baix la direcció del reputat mestre y director D. Vicens Mazzi.

La concurrencia fou numerosa, y en ella s' hi veyan todas las classes de la societat.

La senyoreta Juliá com á tiple y 'l senyor Lluriá com á tenor, van cantar lo *duetto* del primer acte ab tanta senzillés y voluntat, que 'l públich no va poguer menos de coronarlos d' aplausos.

Lo *terceló* de tiple, baritono y baix, del segón acte, molt bé; pero la fuga final va surtir un poch massa morta: un xich més viva hauria produhit molt més efecte.

L' aria de Leonor en l' acte tercer, cantada per la senyoreta Juliá, ho va ser ab tanta dulsura y gust, que li va valguer una pluja d' aplausos.

La romansa y coro religiós del quart acte, van surtir bé. Lo duo final de tiple y tenor, á las mil maravillas.

La orquesta «La Vilanovesa» per sa part també va ser aplaudida: pero, desitjariam de la *senyora* Empresa, que no 'ns torni á donar funció sense rubblir la orquesta ab un violoncel-lo, timpani, òboe y fagot, porque en aquestas obras, s' hi notan molt los buys y plens, y las faltas de armonia.

—Teatro «La Primavera». —En aquest, lo mateix diumenje dia 8, se va cantar baix la direcció del mateix mestre senyor Mazzi, la opera en 4 actes *Il Trovatore*. Ab ella hi va debutar la senyora Angelina de Gay, la qual á la seva primera surtida en escena, va ser molt aplaudida.

LA GRAN EXPOSICIÓ

poema festiu en XXV cants y escrit en varietat de metros per

* JOHN MOLAS Y CASAS *

Un tomo de 270 planas ilustrat ab 210 dibuixos y grabats de R. MIRÓ FOLGUERA

3.ª edició.—Preu, 5 pessetas.—Se ven en las librerías y en la Administración de la Galería Molas y Casas

Hospital, 12 y 14, 2.ª—BARCELONA

En lo primer acte, lo conjunt va ser bó, distintse la senyora Gay.

La senyoreta Juliá va representar lo tipo de Gitana no propi pe 'l seu caràcter. Lo conjunt fôu regular.

L' acte tercer va surtir un poch desigual, á excepció del concertant, que pot dirse va ser lo més ajustat.

Y per fi, en lo quart acte nos van quedar á déu-
rer L' *allegro agitato* que hi ha després del *miscere*.

Al senyor Lluriá en aquest acte, ja se li notaba qu' estaba un poch ronch, tal volta á causa de trobarse ja cansat.

Un aplauso á la orquesta «La Vilanovesa» que á pesar de ser treballadors tots los que la componen, se portá molt bé, y 's coneix que en aquesta classe de treballs ja son músichs consumats.

A la empresa li recomanem també que en aqueix teatro rubbleixi la orquesta, porque es de pura necessitat.—N.

Reus 10 de Novembre.

Molt Sr. meu: Continuan ab bastant éxit las funcions en lo teatro Fortuny.

Lo dia 7, la gent acudia al teatro ansiosa de véuer representar *Campanone*; pero al aixecarse 'l teló, en lloch de tant preciosa sarsuela vegérem los espectadors que 's representaba *Marina*.

Lo cambi va ser á causa de que la Sra. Espi s'ha-
via indisposat. L' éxit de *Marina* va ser grós. Lo Sr. Ruiz Madrid va ratllá á gran altura (y principalment en lo primer acte) en lo paper de *Jorge*.

Altres tant va fer lo Sr. Pellicer en lo paper de *Roque*. Com la tiple estaba malalta, va fer lo paper *Marina* la característica Sra. Torres, haventse de suprimir per tal motiu la preciosa aria del primer acte. Los demés... així, així.

Per fi lo dia 8 del corrent se representá *Campanone*.

La Sra. Espi, aixís com los Srs. Pellicer y Garro, estigueren inimitables. Los senyors Ruiz Madrid, Brandón, Echavarrí, Perez y Casanovas completaren l' éxit bastant regular.

El monaguillo s' estrená lo dia 9. Va agradar bastant y conto agradará més en lo successiu, porque lo podran representar ab més desahogo. Tots van portarse bé en general, distingintse la Srta. Rius y la Sra. Gomez y los Srs Garro y Vives.

Están anunciadas *La choza del diablo* y *El rey que rabió*, ab molt reclam.

La companyia, si be no es enterament bona, conta ab alguns elements que valen, com ho han demostrat en las obras de que parlo, en las que tinch mencionadas en altrás cartas, y en *El reloj de Lucerna*, en *El anillo de hierro*, etc.—J. G. V.

Intima

Quant eras encar nina ignocenteta
de flors hermós pomet,
com blanca papallona á la floreta,
besabas tu la mà per la estampeta
al rector que tenim en lo poblet.

Quantas voltas jelós, bella Maria
solet vaig exclamar:

—¡Qui pogués ser rector del poble un dia,
per' gosar de tos llabis l' ambrosia
per venirme á besar com ell la ma!—

Quantas voltas al temple endiumenjada
t' he vist dolsa il·lusió,
que del sacerdot l' estola venerada
al peu del san altá ab passió sagrada
besabas com las flors lo papalló.

Quants camins, foll d' amor, pura Maria,
solet haig d' esclamar:
—¡Qui pogués ser l' estola sols un dia,
per' gosar de tos llabis l' ambrosia
per venirme ab fervor també á besar!—

Demá, per ma dissort, á ma esperansa
tindrè de posar fi,
puig l' hora mes fatal per' mi s' atansa:
l' hora que 'l sacerdot ab benhauransa
ab altre t' unirà per mon trist fi.

Lo rector d' aquell temps qu' ignocenteta
li vas besar la mà,
en l' ara, devant Dèu, de poncelleta
en flor te tornarà, per ser desfeta
per l' home qu' ab tresor ton cor comprá.

Al véur'ho, no diré, ingrata Maria,
com ans radiant d' amor:
—¡Qui pogués ser rector ó estola un dia
per' gosar de tos llabis l' ambrosia!...
¡Qui 'l nuvi pogués ser!—diré ab dolor.

IGNASI IGLESIAS.

REUNIONS PARTICULARS

GUERRERETS.—Ab assistencia de numerosa concurrencia, s' hi doná funció diumenge á la tarde.

Se representá *El prólogo de un drama*, que hi hagué moments en que semblá transformarse en lo prólech d' un sainete; pero se lográ arribar á la fi ab tot y algunas ensopagadas.

Debem fer menció del senyor Vilamanent que digné la seva part ab valentia.

Seguí després *Un viatge de boda*, en quin ajustat despenyo hi prengueren part las senyoretas Insa y Rodriguez y los senyors Torruella y Aulet.

Terminá la festa ab ball de Societat.

LA CATALANA.—Diumenge al vespre rendí tribut á la sarsuela catalana.

Se representaren las dugas sarsueletas *Un misic de regiment* y *Setse jutjes*, concertadas baix la experta direcció del mestre senyor Oliveras.

Lo despenyo acertadissim, á cárrech de la senyoreta Vila y dels senyors Gibert, Diaz, Marin, Juliá, Durán, Riera y lo coro general compost de varis socis.

Terminada la funció hi hagué ball de Societat.

ESPAY PER' ANUNCIS

FOMENT DE S. GERVASI.—Diumenje al vespre s'hi donà una representació del popular drama *Flor de un dia*!

La funció era à benefici dels directors senyors Roig germans, quins la dedicaren al arcalde primer senyor Rosés.

Tingué la obra molt bon despenyo y s'hi distingiren notablement los beneficiats que s' vejen obsequiats ab bon número de regalos.

La concurrencia, numerosa y distingida, surti satisfeta de la funció, havent obtingut tan éxit com lo citat drama, la pessa *La castanyada* y 'l delicat monólech *Pobre Maria!*, potsé la mes sentida producció de Echegaray, en quina interpretació feu maravellas, atesa sa curta edat, la agraciada nena Juanita Hernaez.

J. XIMENO.

SALÓ DE DESCANS

Hem tingut ocasió de visitar lo taller de dibuix y pintura del jove y aprofitat artista D. Mateu Balasch, del qual tenim desitj de ocuparnos ab alguna detenció, tal vegada ja en lo pròxim número y á qual efecte publicarem en nostra primera plana un hermós y ben acabat estudi inédit.

Lo conegut y reputat mestre compositor D. Eusebi Bosch ha presentat á nostra Corporació Municipal una obra destinada á las escuelas que aquesta Corporació costea y també á totas las de ensenyansa primaria. Lo libre porta per títol *Estudis preparatoris pera la ensenyansa de la música*, y en ell, qu' es completament teórich, s'hi troban explicadas, comprensibles pera totas las inteligencias, las més fundamentals nocions del sublim art, lo que segurament no deixarà de ésser un gran avens per los que més tart vulguin dedicarse á la carrera musical.

Entre 'ls molts que ab fonament de causa dictaminan en pró de sa utilitat y de lo profitós que seria sa adopció, recordem lo Director de la Escola Musical de Barcelona D. Joseph Rodoreda, lo Director de la Escola Normal de Saragossa, los reputats compositors d' aquesta capital mestres Frigola y Marraco, y lo conegut mestre català E. Torrents tan celebrat en la capital de la República Argentina ahont de molts anys té fixada sa residencia.

Molt nos plauria que l' obra fos declarada de text.

En lo Tivoli Graciense, va comensar una série de funcions extraordinarias, baix la direcció del reputat primer galan D. Isidor Valero, representantse lo drama *El esclavo de su culpa* y la pessa *Una base constitucional*.

La Societat Lauria ha donat ultimament en son local del carrer de Sepúlveda, cantonada al de Ronda de S. Antoni, duas representacions, molt aplaudidas del drama *D. Juan Tenorio*, despenyant lo paper de protagonista lo director d' escena D. Enrich Roy.

Lo distingit literat mestre en *Gay Saber* D. Ramon Picó y Campanar está acabant un drama histórich en cinch actes, titolat *Juana Enríquez*. Dit drama, está destinat al teatro Català.

La companyia del Sr. Buxens, de la que forma part la dama Sra. Abella, s' ha trasladat de Tarrassa á Manresa, ahont ha comensat las funcions ab bonas entradas.

En lo teatro de S. Andreu se preparan notables funcions pera la próxima festa major. En una d' ellas s' estrenará lo drama de Garayeche, de que hem donat ja noticia, titolat: *Por un ultraje al honor*.

Además hi anirá una numerosa companyia de ball estranjer.

Próximament publicarem correspondencias de Mataró que 'ns remetra lo Sr. O. A. qui ja l' any passat va escriure 'n alguna y que desde fa pochs dias se troba novament en aquella ciutat.

Los diaris de Sabadell continúan ocupantse favorablement de la companyia del primer galan D. Ricardo Simó.

La companyia de Eldorado continua las representacions de *El monaguillo* que alternan ab las d' obras del repertori y ab las novas que mes aplaudidas son á Madrid. Lo públich es sempre molt números.

CAVILACIONS

ENDEVINALLA

Porto cara de persona,
de tothom ne sòch tocada,
y si 'm donan patacada
apreto á corre una estona.

ESPANTA BOLITS.

ANAGRAMA

Per 'ver mort dintre de un sot
una total bastant grossa,
així 'm va dir lo batlle Brossa:
—Ara tot.—Y 'm posá tot.

RUCH NAFRAT.

Soluciones á las cavilaciones del número 33

Xarada: *Pala*.

Trenca-closcas: *Mátalas callanda*.

Logogrifo: *Comercial*.

Anagrama: *Carme, crema*.

Geroglífich: *Lo mal salta quan un menos s' ho pensa*.

Las han endevinat los Srs. Gordinfloy, Q. A. de Palla, Pastrana y Martinet, que si envian endevinadas las del present número, guanyarán lo premi d' un exemplar de la comedia *Lo secret del nunci*.

Als altres aficcionados á cavilacions, que endevinin las d' avuy y del número següent, se 'ls regalará com á premi un retrato del malhaurat actor D. Lleó Fontova.

Correspondencia particular

J. T. y R. anirá en part.—J. A. Viñas: vosté ha enviat una solució possible; pero *Tana y nata* no es *Carme y crema*.—J. Farré y Ll. Fort: no n' hi ha per tant. Nosaltres nos desviveim pe'ls suscriptors y 'ns esforcem y esforcem pera servirlos.—A. Riu Vidal: ja ho mirarem.—J. Burgas: lo número pròxim. *Lo Mejia* no es ben filat.—Joan Via: home, home! mirishi be, que no pot anar ni ab rodas.—A. Casademunt y E. Mestres (Vilafranca): lo que contestem es qu' hem hagut de portar al correu un sello de 15 céntims perque vostés no mes li van posar de quart de céntim. Si tothom ho fes aixís, no guanyariam per sellos.

Tipografía Susany y Companyia Muntaner 36.—Teléfono 873

PREUS

de tarifa pera publicar anuncis en aquel periodich

Tot lo peu de plana.	dos pessetas per inserció
Dos anuncis en plana.	una » » » »
Tres anuncis en plana.	75 céntims » » » »
Fent l' inserció per un trimestre s' hi fa rebaixa	

PAPER DE FUMAR

PLANAS

Marca registrada

Depósito: Unió, 2.—BARCELONA

